

1. Průběh mapování

Všechny lokality byly v letošním roce navštíveny celkem 4×, vždy za příznivých povětrnostních podmínek, dostatečného slunečního svitu a teploty nad 15 °C (monitoring prováděli Jiří Řehounek a Jana Lipárová, vyhodnocení výsledků a sepsání zprávy provedla Jana Lipárová):

1. návštěva: 4. 5. 2024 (STN lokality) / 13. 5. 2024 (BC lokality);
2. návštěva: 11. 6. 2024 (BC lokality) / 17. 6. 2024 (STN lokality);
3. návštěva: 6. a 8. 7. 2024 (BC lokality); 11. a 15. 7. 2023 (STN lokality)
4. návštěva: 16. 8. 2024 (STN lokality); 20. a 29. 8. 2024 (BC lokality)

Mapování původních nekosených lokalit v parku Stromovka (STN1 – STN6) probíhalo i v letošním roce, bohužel management na jednotlivých typech ploch nebyl vždy dodržován. Loučka Gymnázia Česká v letošním roce monitorována nebyla. V areálu Biologického centra Akademie věd a JU již v předloňském roce z velké části zanikla plocha BCV2, z důvodu rekonstrukce jedné z budov, už loni však došlo k její částečné spontánní obnově ze semenné banky. Management na vyšetých plochách v areálu Biologického centra se dařilo dodržovat dobře, na extenzivních plochách nebylo kosení vždy podle plánu. Na zbylých plochách v areálu byl management víceméně dodržován, extenzivní plochy střídavě kvetly po celou sezonu, úplně posečeny byly až v září či říjnu.

2. Výsledky

2.1 Počet druhů denních motýlů

Celkem bylo v letošním roce zaznamenáno 20 druhů denních motýlů + 2 druhy „nočních motýlů“ (dále souhrnně jako „motýli“), z nichž dva patří mezi legislativně chráněné druhy – hnědásek kostkovaný (*Melitaea cinxia*) a otakárek fenyklový (*Papilio machaon*). Přehled všech zaznamenaných druhů a jejich početnost v jednotlivých letech je uvedena v Tabulce 1. V letošním roce byl na lokalitách nalezen další druh, který v předchozích letech zaznamenán nebyl – bělásek rodu *Leptidea*. Tento rod je nutné determinovat pomocí genitálií, což nebylo provedeno, takže je záznam uváděn pouze rodově.

Nejvíce druhů bylo zaznamenáno na lokalitách vyšetých a nesečených ploch (viz Graf 1). Nejbohatší plochou byla nesečená plocha STN4 (10 druhů motýlů): modrásek jehlicový (*Polyommatus icarus*), okáč luční (*Maniola jurtina*), bělásek řepový (*Pieris rapae*), bělásek řepkový (*Pieris napi*), kovolesklec gama (*Autographa gama*), okáč pohánkový (*Coenonympha pamphilus*), otakárek fenyklový (*Papilio machaon*), soumračník čárečkovaný (*Thymelicus lineola*), babočka admirál (*Vanessa atalanta*), okáč zední (*Lasiommata megera*).

Další dvě plochy hostily 9 druhů (STN6 a BCV4) a po 8 druzích bylo nalezeno také na nesečené lokalitě BCN4 a vyšetých lokalitách STV1, STV3 a STV4.

Na intenzivně sečené ploše BCI1 nebyl v letošním roce zaznamenán jediný druh (viz Graf 1).

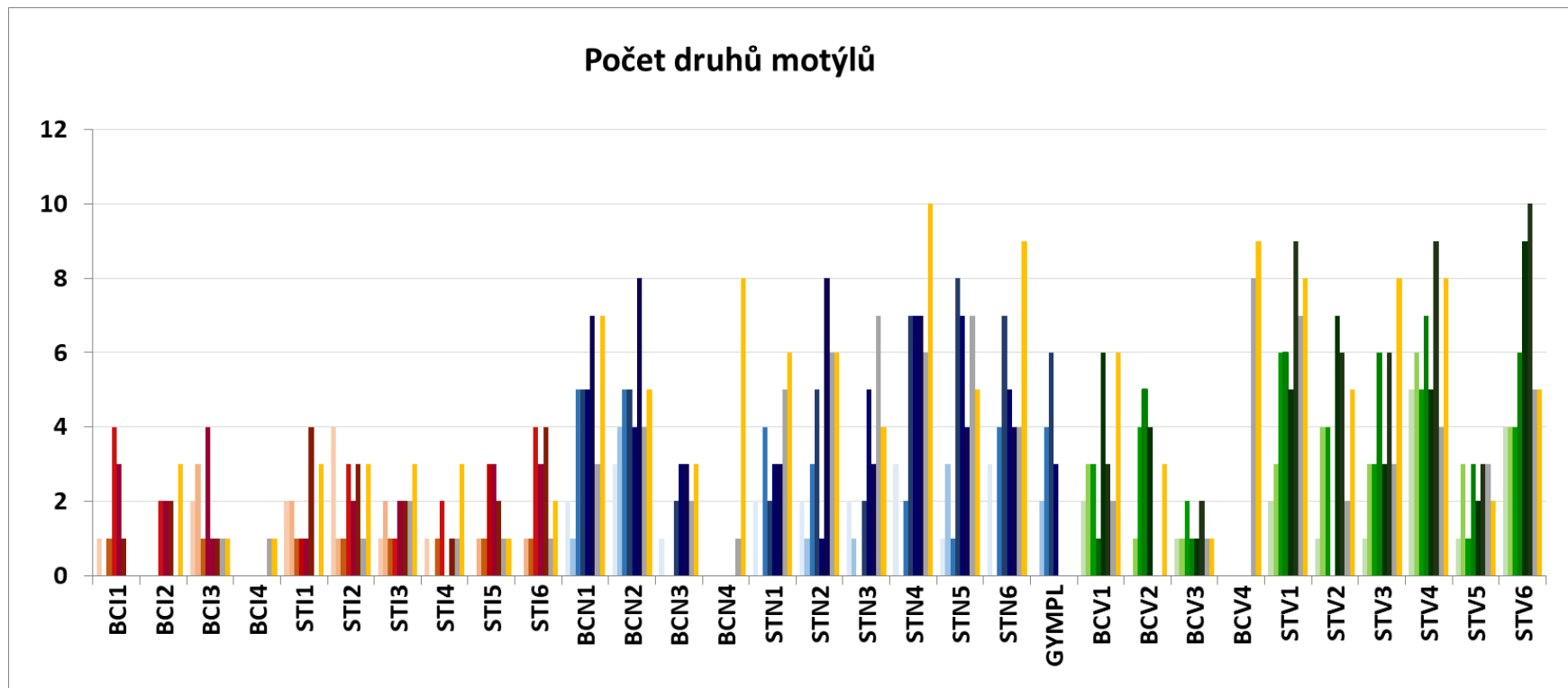
Nejvíce druhů bylo možné na pásích spatřit během červencové návštěvy a srpnové návštěvy (celkem 15 druhů v počtu 98 ks, resp. 12 druhů v počtu 116 ks), naopak nejméně druhů bylo k vidění v květnu (celkem 8 druhů v 23 ks). V červnu bylo k vidění 9 druhů v počtu 65 ks.

Tabulka 1: Přehled všech zaznamenaných druhů a jejich abundance na plochách v Městském parku Stromovka a v areálu BC a JU v letech 2017–2021.

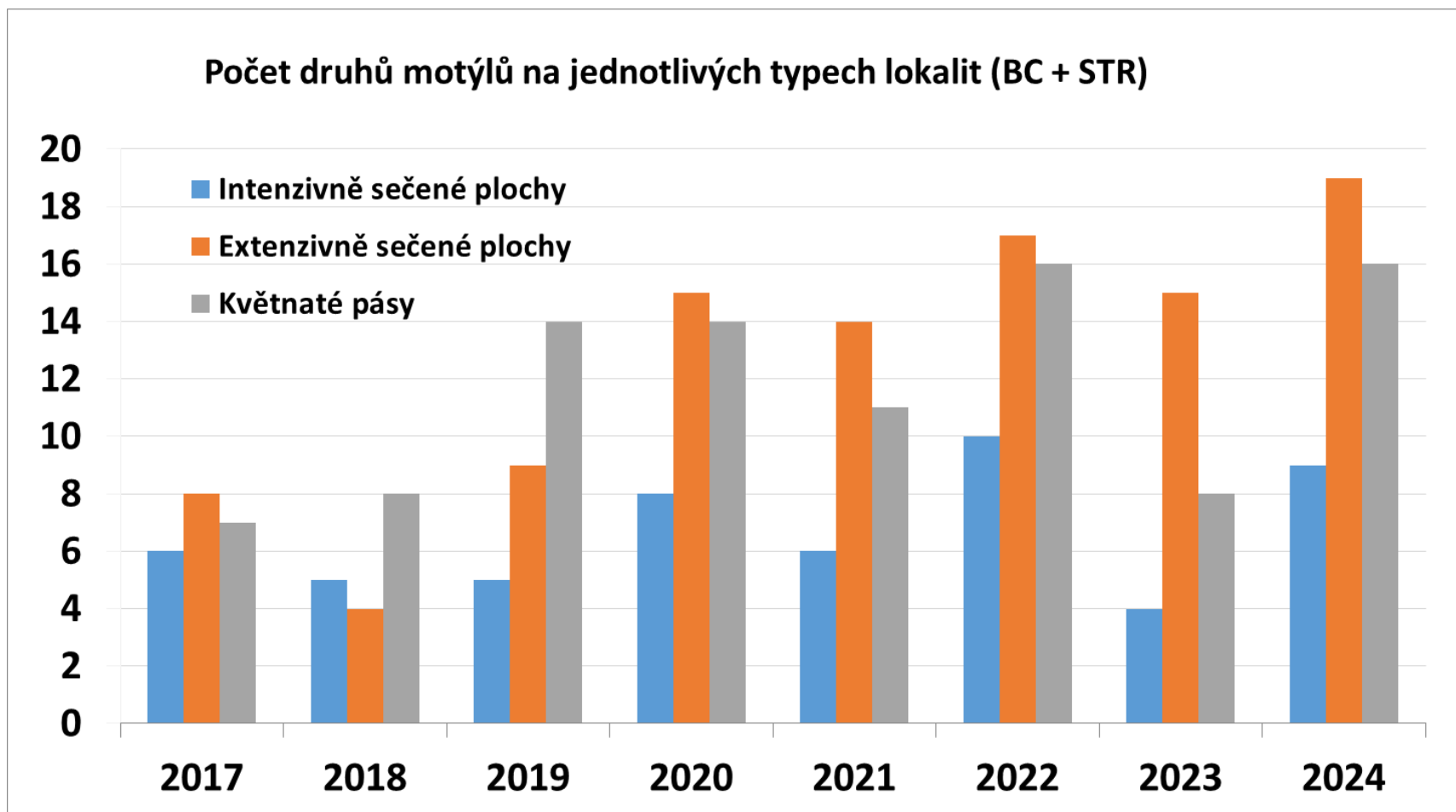
Název	2017	2018	2019	2020	2021
Bělásek řepkový (<i>Pieris napi</i>)	26	14	21	123	115
Okáč luční (<i>Maniola jurtina</i>)	8	6	12	20	13
Bělásek řepový (<i>Pieris rapae</i>)	8	27	26	107	42
Ohniváček černokřídlý (<i>Lycena phlaeas</i>)	5	2	2	0	2
Modrásek jehlicový (<i>Polyommatus icarus</i>)	10	66	14	17	31
Hnědásek kostkovaný (<i>Melitaea cinxia</i>)	1	0	0	0	0
Bělásek zelný (<i>Pieris brassicae</i>)	1	3	4	8	63
Babočka síťkovaná (<i>Araschnia levana</i>)	1	3	7	1	2
Okáč pohánkový (<i>Coenonympha pamphilus</i>)	9	2	3	11	6
Ohniváček černočárny (<i>Lycena dispar</i>)	1	0	0	2	0
Okáč zední (<i>Lasiommata megera</i>)	0	0	1	1	0
Babočka bodláková (<i>Vanessa cardui</i>)	0	0	3	0	1
Babočka bílé C (<i>Polygonia c-album</i>)	0	0	2	1	0
Soumračník jitrocelový (<i>Carterocephalus palaemon</i>)	0	0	1	0	0
Soumračník čárečkovaný (<i>Thymelicus lineola</i>)	0	0	6	1	1
Bělásek rezedkový (<i>Pontia edusa</i>)	0	0	1	0	0
Okáč bojínkový (<i>Melanargia galathea</i>)	0	0	1	0	1
Otakárek fenyklový (<i>Papilio machaon</i>)	0	0	1	0	0
Žlutásek čičorečkový / jižní (<i>Colias hyale / alfajariensis</i>)	0	0	0	1	0
Žlutásek řešetlákový (<i>Gonepteryx rhamni</i>)	0	0	0	1	4
Okáč prosičkový (<i>Aphantopus hyperantus</i>)	0	0	0	5	0
Babočka paví oko (<i>Inachis io</i>)	0	0	0	5	11
Okáč pýrový (<i>Pararge aegeria</i>)	0	0	0	1	0
Okáč třeslicový (<i>Coenonympha glycerion</i>)	0	0	0	2	0
Babočka admirál (<i>Vanessa atalanta</i>)	0	0	0	4	3
Perlet'ovec nejmenší (<i>Boloria dia</i>)	0	0	0	1	0
Bělopásek tavolníkový (<i>Neptis rivularis</i>)	0	0	0	0	1
Soumračník metlicový (<i>Thymelicus sylvestris</i>)	0	0	0	0	1
Kovolesklec gama (<i>Autographa gamma</i>)	0	0	0	3	0
Dlouhozobka svízelová (<i>Macroglossum stellatarum</i>)	0	0	0	2	1
Jetelovka hnědá (<i>Euclidia glyphica</i>)	0	0	0	20	0
Perlet'ovec stříbropásek (<i>Argynnis paphia</i>)	0	0	0	0	0
Perlet'ovec dvanáctitečný (<i>Boloria selene</i>)	0	0	0	0	0
Babočka kopřivová (<i>Aglais urticae</i>)	0	0	0	0	0
Okáč ječmínkový (<i>Lasiommata maera</i>)	0	0	0	0	0
Ohniváček černoskvřinný (<i>Lycena tityrus</i>)	0	0	0	0	0
Modrásek bahenní (<i>Maculinea nausithous</i>)	0	0	0	0	0
Soumračník rezavý (<i>Ochlodes sylvanus</i>)	0	0	0	0	0
Perlet'ovec malý (<i>Issoria lathonia</i>)	0	0	0	0	0
Bělásek řeřichový (<i>Anthocharis cardamines</i>)	0	0	0	0	0
Prástevník chrastavcový (<i>Diacrisia sannio</i>)	0	0	0	0	0
Bělásek sp. (<i>Leptidea sp.</i>)	0	0	0	0	0

Tabulka 1 pokr.: Přehled všech zaznamenaných druhů a jejich abundance na plochách v Městském parku Stromovka a v areálu BC a JU v letech 2022–2024.

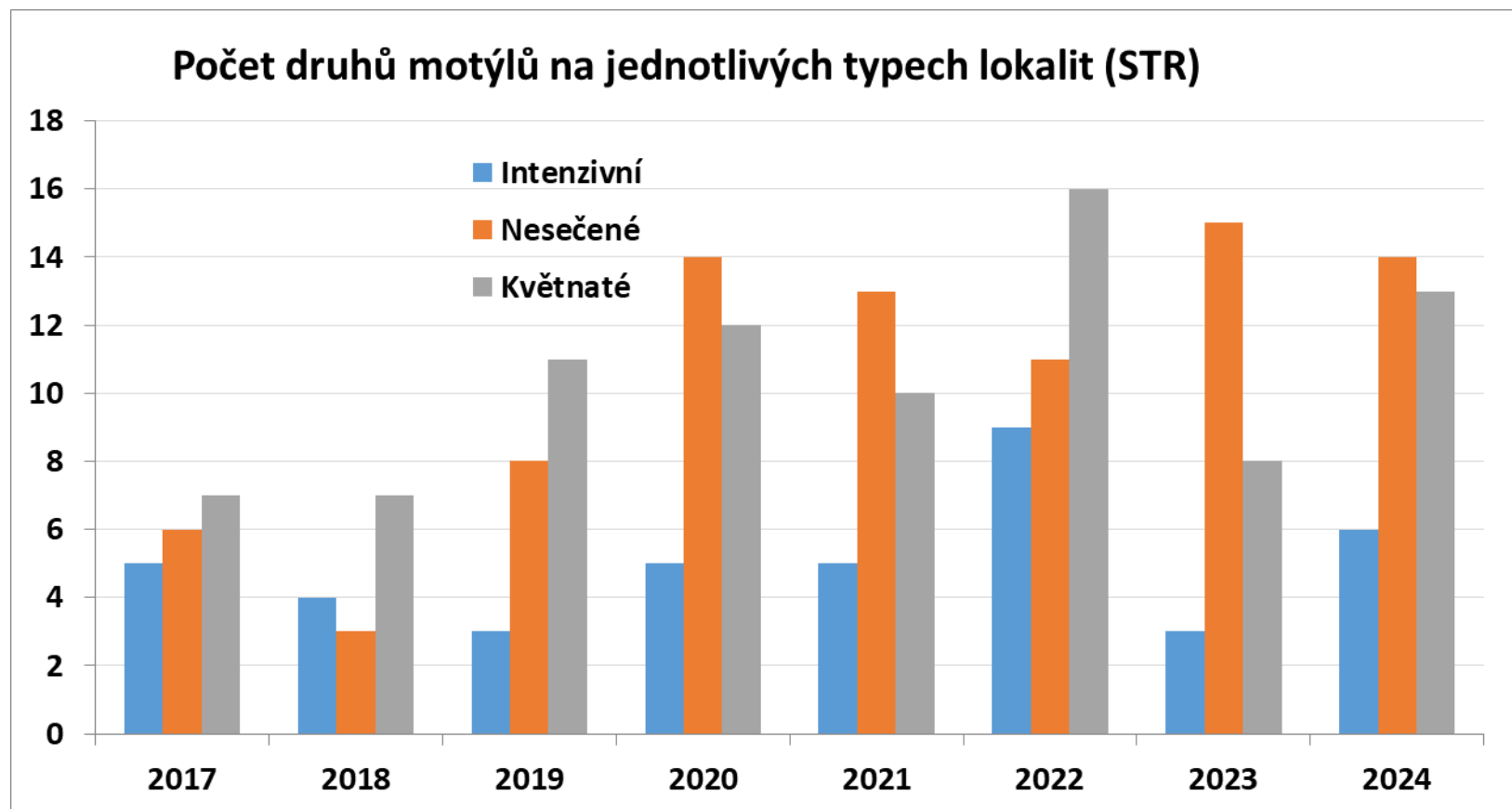
Název	2022	2023	2024		
Bělásek řepkový (<i>Pieris napi</i>)	74	74	96		
Okáč luční (<i>Maniola jurtina</i>)	22	12	19		
Bělásek řepový (<i>Pieris rapae</i>)	18	30	50		
Ohniváček černokřídlý (<i>Lycena phlaeas</i>)	8	6	8		
Modrásek jehlicový (<i>Polyommatus icarus</i>)	84	34	42		
Hnědásek kostkovaný (<i>Melitaea cinxia</i>)	0	0	1		
Bělásek zelný (<i>Pieris brassicae</i>)	20	14	27		
Babočka síťkovaná (<i>Araschnia levana</i>)	1	2	0		
Okáč pohánkový (<i>Coenonympha pamphilus</i>)	13	4	10		
Ohniváček černočárny (<i>Lycena dispar</i>)	0	0	0		
Okáč zední (<i>Lasiommata megera</i>)	0	0	2		
Babočka bodláková (<i>Vanessa cardui</i>)	0	0	1		
Babočka bílé C (<i>Polygonia c-album</i>)	1	0	0		
Soumračník jitrocelový (<i>Carterocephalus palaemon</i>)	0	0	0		
Soumračník čárečkovaný (<i>Thymelicus lineola</i>)	2	0	1		
Bělásek rezedkový (<i>Pontia edusa</i>)	0	0	0		
Okáč bojínkový (<i>Melanargia galathea</i>)	0	0	1		
Otakárek fenýklový (<i>Papilio machaon</i>)	0	0	1		
Žlutásek čičorečkový / jižní (<i>Colias hyale / alfaciensis</i>)	1	0	1		
Žlutásek řešetlákový (<i>Gonepteryx rhamni</i>)	2	4	3		
Okáč prosíčekový (<i>Aphantopus hyperantus</i>)	7	0	6		
Babočka paví oko (<i>Inachis io</i>)	3	0	9		
Okáč pýrový (<i>Pararge aegeria</i>)	0	0	0		
Okáč třeslicový (<i>Coenonympha glycerion</i>)	0	0	0		
Babočka admirál (<i>Vanessa atalanta</i>)	2	0	3		
Perleťovec nejmenší (<i>Boloria dia</i>)	0	0	0		
Bělopásek tavolníkový (<i>Nepitís rivularis</i>)	0	1	0		
Soumračník metlicový (<i>Thymelicus sylvestris</i>)	3	1	5		
Kovolesklec gama (<i>Autographa gamma</i>)	4	43	14		
Dlouhozobka svízellová (<i>Macroglossum stellatarum</i>)	2	0	1		
Jetelovka hnědá (<i>Euclidia glyphica</i>)	0	0	0		
Perleťovec stříbropásek (<i>Argynnis paphia</i>)	1	0	0		
Perleťovec dvanáctičerný (<i>Boloria selene</i>)	1	0	0		
Babočka kopřivová (<i>Aglais urticae</i>)	2	0	0		
Okáč ječmínkový (<i>Lasiommata maera</i>)	1	0	0		
Ohniváček černoskvrnný (<i>Lycena tityrus</i>)	3	0	0		
Modrásek bahenní (<i>Maculinea nausithous</i>)	1	0	0		
Soumračník rezavý (<i>Ochlodes sylvanus</i>)	1	0	0		
Perleťovec malý (<i>Issoria lathonia</i>)	0	1	0		
Bělásek řeřichový (<i>Anthocharis cardamines</i>)	0	3	0		
Přástevník chrastavcový (<i>Diacrisia sannio</i>)	0	1	0		
Bělásek sp. (<i>Leptidea sp.</i>)	0	0	1		

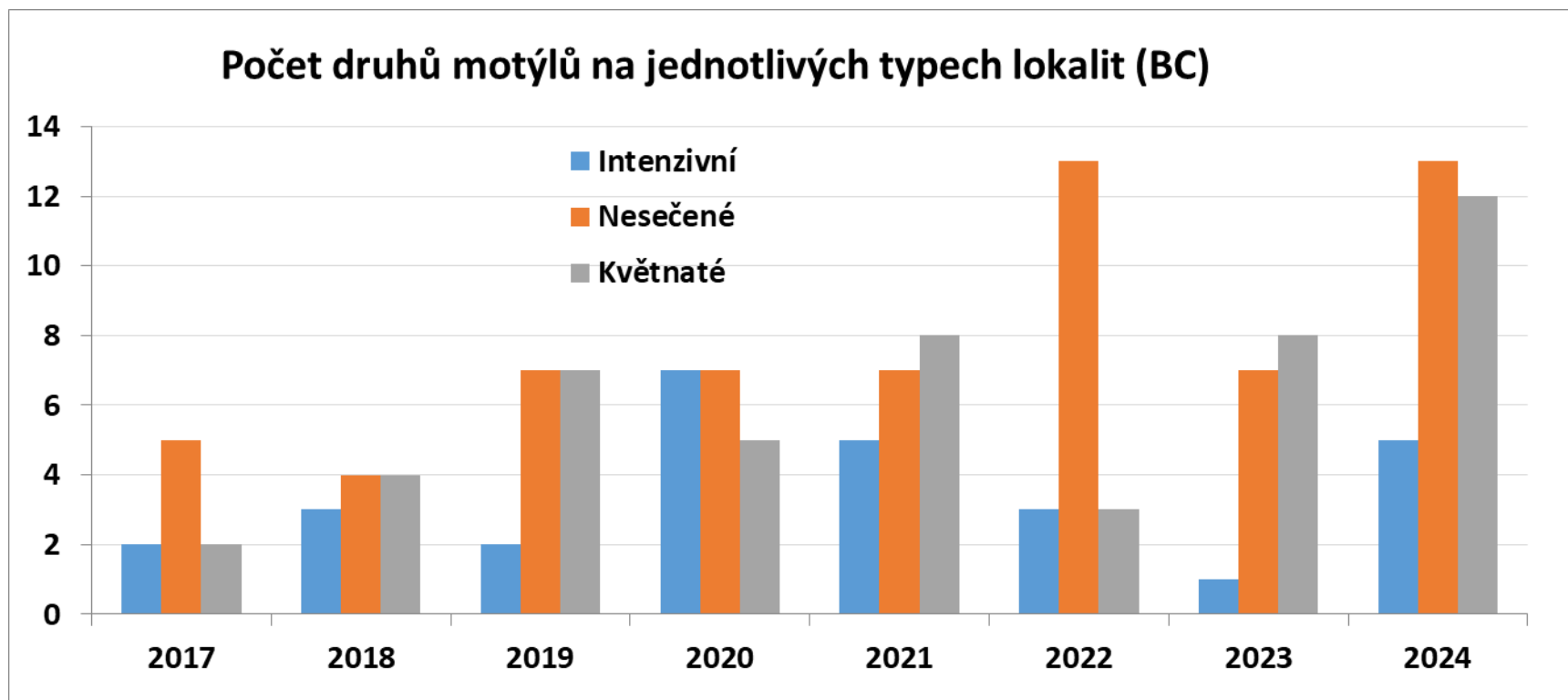
Graf 1. Počet druhů motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých mapovaných lokalitách v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Odstíny červené označují intenzivní plochy, odstíny modré nesečené plochy a odstíny zelené označují plochy vysetých květnatých pásů. Jednotlivé roky jsou znázorněny rozdílnou intenzitou barev (2017 – nejsvětější, rok 2023 je označen šedě, 2024 je pro přehlednost označen žlutě).

Graf 2. Souhrnný počet druhů motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Graf 3. Počet druhů motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v Městském parku Stromovka.

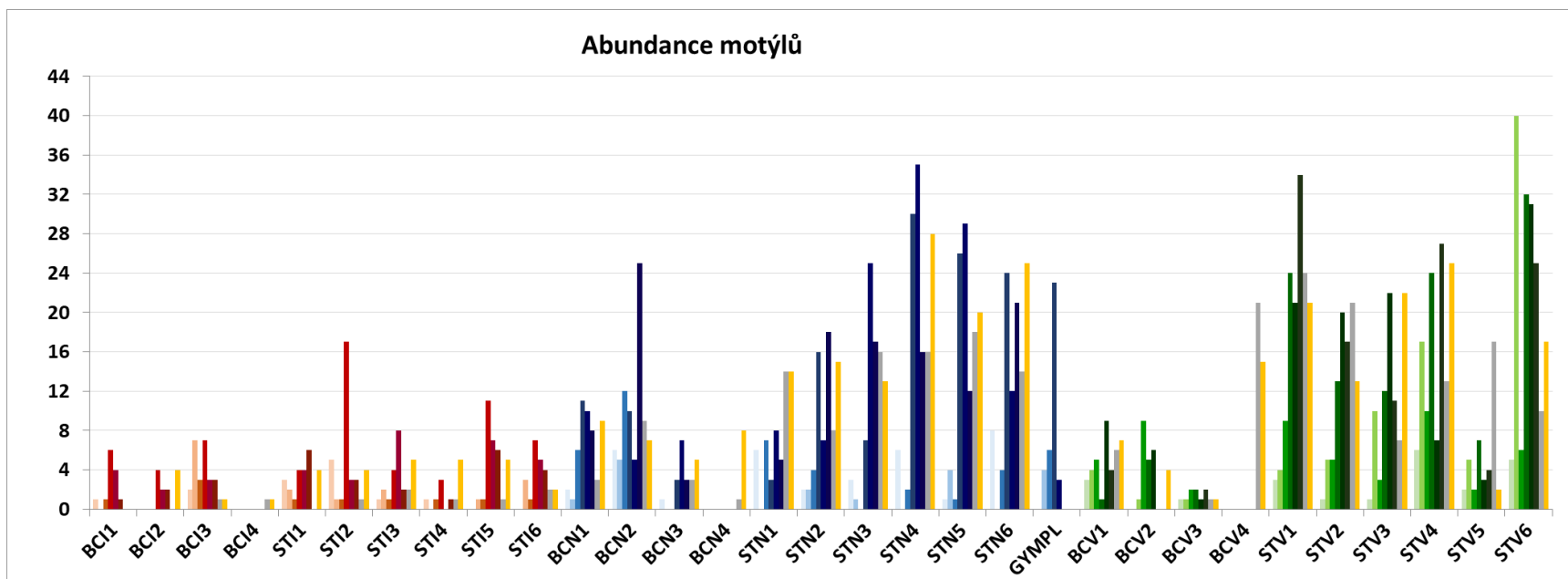
Graf 4. Počet druhů motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Květnaté pásy v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra AV a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Závěrečná zpráva 2024

2. 2 Abundance denních motýlů

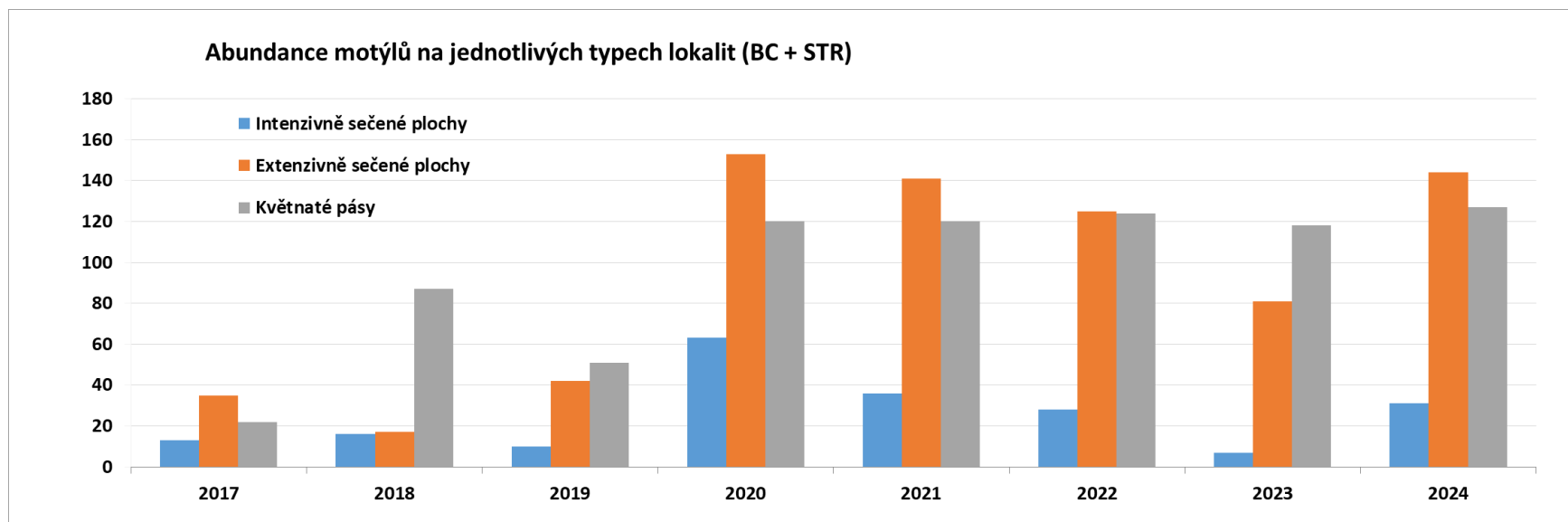
Celkem bylo zaznamenáno 302 motýlů. Nejpočetnějšími druhy byli bělásek řepkový (*Pieris napi*, 96 ks) a bělásek řepový (*Pieris rapae*, 50 ks). Významně byl zastoupen také modrásek jehlicový (*Polyommatus icarus*) (42 ks). Přehled abundance jednotlivých druhů je uveden výše v Tabulce 1.

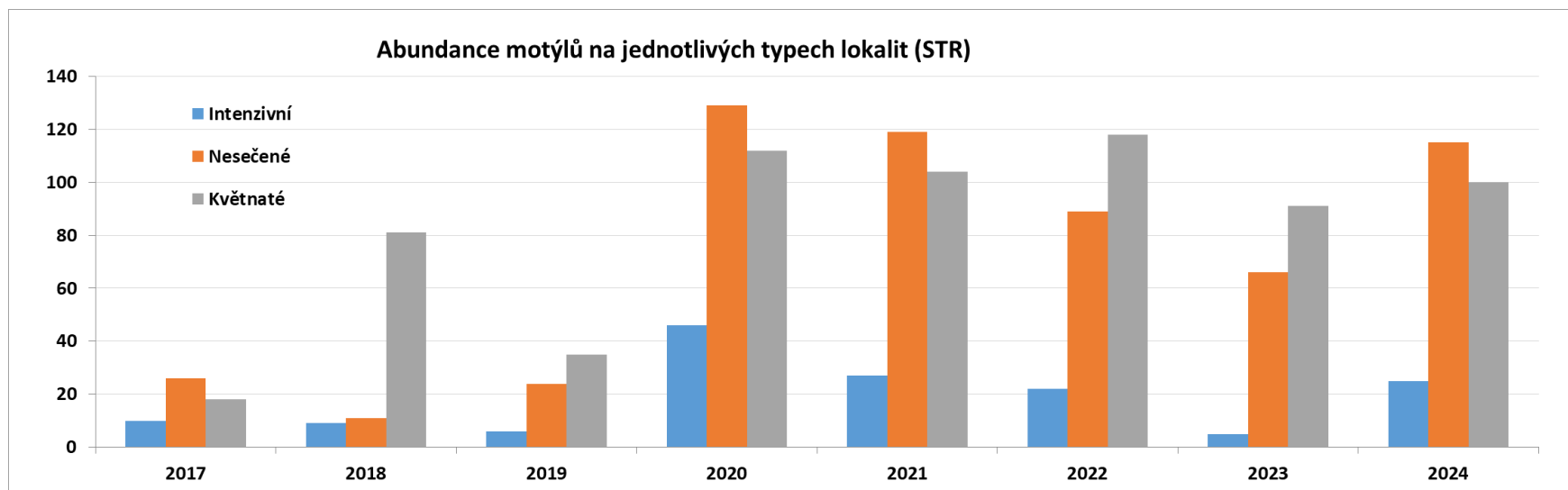
Graf 5. Početnost motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých mapovaných lokalitách v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Jednotlivé roky jsou znázorněny rozdílnou intenzitou barev (2017 – nejsvětlejší, rok 2023 je označen šedě, rok 2024 je pro přehlednost označen žlutě).

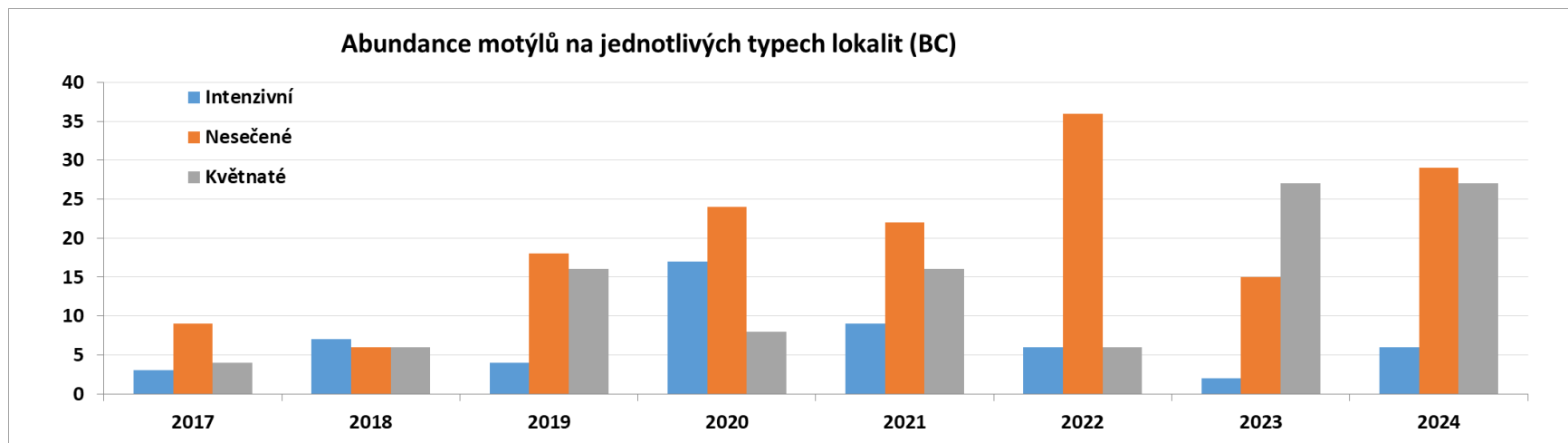
Květnaté pásy v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra AV a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Závěrečná zpráva 2024

Graf 6. Souhrnná abundance motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v Městském parku Stromovka a v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Graf 7. Abundance motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v Městském parku Stromovka.

Graf 8. Abundance motýlů zaznamenaných v letech 2017–2024 na jednotlivých typech lokalit v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

3. Meziroční srovnání let 2017–2024

Druhová rozmanitost motýlů na monitorovaných plochách se oproti loňskému roku zvýšila téměř o třetinu (2017 – 10, 2018 – 8, 2019 – 16, 2020 – 22, 2021 – 17, 2022 – 25, 2023 – 15, 2024 – 22). Obdobně se zvýšila i celková početnost (2017 – 59, 2018 – 128, 2019 – 103, 2020 – 336, 2021 – 273, 2022 – 277, 2023 – 230, 2024 – 302).

Až na výjimky (STN3, STN5) bylo na všech typech ploch v letošním roce nalezeno nejméně stejně (BCI3, BCI4, STI5, STN2, BCV3, STV6) nebo více druhů než v loňském roce. Podobný trend jde vysledovat i u počtu kusů (BCN2, STN3, BCV4, STV1, STV5, resp. BCV3, STN1, STI6, BCI4, BCI3). Meziroční nárůst početnosti na všech typech lokality byl poměrně znatelný. Letošní rok byl pro motýly klimaticky příznivý, oproti minulému roku, kdy panovalo deštivé a chladné jaro, a naopak suché léto.

Na intenzivních plochách byly v letošním roce zaznamenány maximálně 3 druhy a 5 kusů motýlů na plochu, jen plocha BCI1 zůstala bez jediného záznamu (viz Příloha 1).

Stejně jako v předchozích letech není možné provést úplně relevantní srovnání nekosených ploch v parku Stromovka z důvodu nedodržování managementu (některé plochy byly sekány v nevhodnou dobu nebo celoplošně). Dodržování managementu se bohužel ve Stromovce dlouhodobě nedaří vyjednat. I když na některých plochách byla provedena rotační seč, **jakýkoli pozitivní efekt tohoto managementu se ztrácí ve chvíli, kdy je biomasa ponechána na plochách v podobě mulče.**

Zatímco počet druhů v letošním roce zůstal téměř stejný, jejich abundance se téměř zdvojnásobila.

Počet druhů: 2017 – 6, 2018 – 3, 2019 – 8, 2020 – 14, 2021 – 13, 2022 – 11, 2023 – 15, 2024 – 14

Abundance: 2017 – 26, 2018 – 11, 2019 – 24, 2020 – 129, 2021 – 119, 2022 – 89, 2023 – 66, 2024 – 115

V areálu Biologického centra a Jihočeské univerzity nebyl v letošním roce management dodržován úplně dle původního plánu. Počet druhů byl v letošním roce téměř dvojnásobný oproti loňskému roku. Obdobně i abundance byla v letošním roce téměř dvojnásobná, dokonce nejvyšší za celé sledované období.

Počet druhů: 2017 – 5, 2018 – 4, 2019 – 7, 2020 – 7, 2021 – 7, 2022 – 13, 2023 – 7, 2024 – 13

Abundance: 2017 – 9, 2018 – 6, 2019 – 18, 2020 – 24, 2021 – 22, 2022 – 36, 2023 – 15, 2024 – 29

U květnatých pásů v městském parku Stromovka došlo v letošním roce oproti minulému roku ke zvýšení jak počtu druhů, tak celkové početnosti. V areálu BC a JU došlo ke zvýšení druhové rozmanitosti, ale celková početnost zůstala stejná. Nicméně v areálu BC byl v předloňském roce poškozen jeden květnatý pás kvůli rekonstrukci budov, v loňském roce byl částečně obnoven a jeho spontánní obnova ze semenné banky úspěšně pokračuje i v letošním roce. Naopak v minulém roce byla nově zahrnuta plocha BCV4, která byla i v letošním roce velmi bohatá zejména na počet druhů (9). Dlouhodobý trend tedy není z výše uvedených důvodů úplně meziročně srovnatelný. **Je ale zřejmé, že květnatá směs, kterou byla oseta plocha BCV4 je pro hmyz velmi vhodná.**

4. Vazba na živné rostliny

4.1 Čeled' běláskovití (Pieridae)

Jak bělásek zelný (*Pieris brassicae*), tak bělásek řepový (*Pieris rapae*) se živí na různých druzích z čeledi brukvovitých, oba druhy jsou potenciálními škůdci. Z volně rostoucích je pro běláška zelného vhodná zvláště brukev zelná (*Brassica oleracea*), ale také lichořeřišnice (*Tropaeolum majus*).

Bělásek řepový kromě pěstovaných brukvovitých nepohrdne brukví zelnou (*Brassica oleracea*), hořčicí rolní (*Sinapis arvensis*), česnáčkem lékařským (*Alliaria petiolata*), strnobylem lysým (*Arabis glabra*), ale i rýtem žlutým (*Reseda lutea*) z čeledi rezedovitých.

Bělásek řepkový (*Pieris napi*) je omezen pouze na divoce rostoucí druhy, takže není potenciálním zahradním škůdcem. Stejně jako výše zmiňovaní bělásci se živí na rostlinách z čeledi brukvovitých, zvláště pak na řeřišnici luční (*Cardamine pratensis*), česnáčku lékařském (*Alliaria petiolata*), hulevnících (*Sisymbrium* spp.), rukvích (*Rorippa* spp.), hořčicí rolní (*Sinapis arvensis*), řeřišnici hořké (*Cardamine amara*) aj. První dvě zmiňované jsou hlavními živnými rostlinami i v dalšího zaznamenaného druhu – běláška řeřichového (*Anthocharis cardamines*).

Dalším zaznamenaným běláškem byl bělásek rezedkový (*Pontia edusa*), který se živí např. na rýtu (*Reseda* spp.), úhorníku mnohodílném (*Descurainia sophia*), řeřiše (*Lepidium* spp.) aj.

Ze žlutásků byly v letošním roce zaznamenány dva druhy: žlutásek řešetlákový (*Gonepteryx rhamni*), který je vázaný na řešetlák počistivý (*Rhamnus cathartica*) a krušinu olšovou (*Frangula alnus*) a také žlutásek čičorečkový/žlutásek jižní (*Colias hyale* / *C. alfacariensis*), kteří jsou vázaní na různé druhy vikvovitých (např. čičorka pestrá (*Coronilla varia*), tolice vojtěška (*Medicago sativa*), apod. Tyto dva druhy je možné spolehlivě rozlišit jen na základě housenek, proto je pozorování uváděno takto.

4.2. Čeled' otakárkovití (Papilionidae)

Jediným legislativně chráněným druhem zaznamenaným na monitorovaných plochách byl otakárek fenyklový (*Papilio machaon*). Jeho živnými rostlinami je řada pěstovaných I plane rostoucích miříkovitých (Apiaceae), např. mrkev obecná (*Daucus carota*), kopr vonný (*Anethum graveolens*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*), bedrníky (*Pimpinella* spp.) aj.

4.3. Čeled' modráskovití (Lycaenidae)

Náš nejběžnější modrásek – modrásek jehlicový (*Polyommatus icarus*) se živí na řadě bobovitých bylin, zvláště na tolici (*Medicago* spp.), jetelu (*Trifolium* spp.), štirovníku (*Lotus* spp.), čičorce (*Coronilla* spp.) a jehlici (*Ononis* spp.). Naopak modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*) je striktním monofágem na krvavci totenu (*Sanguisorba officinalis*).

Všechny tři druhy pozorovaných ohniváčků jsou pak vázané na různé druhy šťovíků: Ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*) spíše na širokolisté šťovíky (*Rumex*), zejména š. tupolistý (*R. obtusifolius*), š. kadeřavý (*R. crispus*) a š. koňský (*R. hydrolapathum*); ohniváček černokřídlý (*Lycaena phlaeas*) a ohniváček černoskvrnný (*Lycaena tityrus*) pak především na šťovík menší (*Rumex acetosella*), š. kyselý (*R. acetosa*).

4.4. Čeled' babočkovití (Nymphalidae)

Na lokalitách byly zpozorovány celkem 6 baboček: babočka síťkovaná (*Araschnia levana*), babočka paví oko (*Inachis io*), babočka admirál (*Vanessa atalanta*) i babočka bílé C (*Polygonia c-album*) a babočka kopřivová (*Aglais urticae*), které jsou vázané na kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*), druhá zmíněná se dokáže živit i na chmelu otáčivém (*Humulus lupulus*) či jilmech (*Ulmus* spp.). Poslední zaznamenanou babočkou je babočka bodláková (*Vanessa cardui*). Ta je největším polyfágem z výše uvedených, dokáže se živit na různých druzích z čeledí: Urticaceae, Asteraceae, Malvaceae, Convolvulaceae, Boraginaceae, Verbenaceae a Fabaceae. V České republice však dává přednost především bodláku (*Carduus* spp.) a pcháčům (*Cirsium* spp.).

Hnědásek kostkovaný (*Melitaea cinxia*), spatřený v roce 2017, je dle naší legislativy druhem ohroženým. Jeho živnou rostlinou jsou různé druhy jitrocelů (*Plantago* spp.): j. kopinatý (*P. lanceolata*), j. větší (*P. major*), j. prostřední (*P. media*) a rozrazil (*Veronica* spp.): r. klasnatý (*V. spicata*) a r. ožankovitý (*V. teucrium*).

Všichni zaznamenaní okáči jsou vázáni na běžné druhy trav: Okáč luční (*Maniola jurtina*) a okáč bojínkový (*Melanargia galathea*) např. na sverep vzpřímený (*Bromus erectus*), kostřavy (*Festuca* spp.), válečku prapořitou (*Brachypodium pinnatum*), lipnici luční (*Poa pratensis*), psárku luční (*Alopecurus pratensis*) aj.; okáč pohánkový (*Coenonympha pamphilus*) pak např. na kostřavu červenou (*Festuca rubra*), lipnici luční (*Poa pratensis*), psineček obecný (*Agrotis canina*), p. rozkladitý (*A. capillaris*) aj. U okáče zedního (*Lasiommata megera*) se výběr živných rostlin může lišit podle konkrétních podmínek lokality, nicméně v literatuře jsou uváděny zejména tyto druhy trav: kostřava ovčí (*Festuca ovina*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), psineček rozkladitý (*Agrotis capillaris*) aj. Okáč ječmínkový (*Lasiommata maera*) se ve střední Evropě živí zejména na smilce tuhé (*Nardus stricta*), metličce křivolaké (*Avenella flexuosa*), medynku měkkém (*Holcus mollis*), psinečku rozkladitým (*Agrotis capillaris*), třtině křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Okáč pýrový (*Pararge aegeria*) je jeden z mála našich motýlů obývajících zapojené lesní porosty. Nektar přijímá jen výjimečně, hlavním zdrojem energie pro imága jsou sladké exudáty z listů stromů. Živnými rostlinami jsou pro něj ale opět různé druhy lesních trav. Okáč třeslicový (*Coenonympha glycerion*) je vázán na různé trávy, převážně větší a tužší druhy: sverep (*Bromus erectus*), válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), bezkolence (*Molinia* spp.). Okáč prosíčkový (*Aphantopus hyperantus*) je běžný druh vázaný na louky nejruznějších typů, od křovinatých stepních strání po luční mokřady, též obývá lesní lemy, řídké lesy a paseky, okraje lesních cest, náspy a vlhčí ruderaly.

Během let byly zaznamenány také čtyři druhy perleťovců – perleťovec nejmenší (*Boloria dia*), perleťovec dvanáctičetý (*Boloria selene*), perleťovec stříbropásek (*Argynnis paphia*) a perleťovec malý (*Issoria lathonia*). Jedná se o běžné druhy, jejichž živnými rostlinami jsou různé druhy violek (*Viola* spp.).

V roce 2021 byl poprvé během monitoringu zaznamenán bělopásek tavolníkový (*Neptis rivularis*). V České republice tento druh přežívá pouze v jižních Čechách, patří mezi ohrožené a legislativně chráněné druhy. Živnou rostlinou je v ČR tavolník vrboolistý. Ačkoli je tento druh vázaný převážně na mokřejší biotopy, při hojném výskytu živných rostlin bývá k nalezení v lesních okrajích, světlinách i v urbanizované krajině měst či obcí.

4. 5. Čeled' soumračníkovi (Hesperiidae)

Během mapování byli na sledovaných plochách zaznamenáni také čtyři zástupci čeledi soumračníkovi – soumračník čárečkovaný (*Thymelicus lineola*), soumračník jitrocelový (*Carterocephalus palaemon*), soumračník metlicový (*Thymelicus sylvestris*) a soumračník rezavý (*Ochlodes sylvanus*). Housenky prvního a posledně zmíněného se živí zejména na vyšších lučních travách jako jsou např. srhy (*Dactylis* spp.), válečky (*Brachypodium* spp.), jilek vytrvalý (*Lolium perenne*), bojínek luční (*Phleum pratense*) nebo i třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Živnou rostlinou soumračníka jitrocelového není jitrocel, jak by se mohlo zdát, ale traviny z čeledi Poaceae, především bezkolence modrý (*Molinia caerulea*), z dalších trav třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*), bojínek luční (*Phleum pratense*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*) aj. Poslední zmiňovaný, soumračník metlicový, se živí zejména na medynku vlnatém a medynku měkkém, oproti příbuznému soumračníku čárečkovanému preferuje zarostlejší stanoviště s vysokostébelnými porosty a větším podílem keřů. Hlavním determinačním znakem u těchto dvou podobných druhů je barva konce tykadla (*T. sylvestris* – rezavá, *T. lineola* – černá).

4. 6. Čeled' lišajovití (Sphingidae)

V letošním roce byl zaznamenán také jeden druh z čeledi lišajovitých – dlouhozobka svízelová (*Macroglossum stellatarum*), jejíž typickou polohu při sání nektaru nelze přehlédnout. Neusedá totiž na květy, ale rychlým třepotáním křídel se drží ve vzduchu, zatímco dlouhým sosákem sají nektar, čímž vzdáleně připomíná kolibříka. Jedná se o běžný druh, v přírodě si nejčastěji vybírá hadince, mydlice, bodláky nebo různé druhy chrp.

4. 7. Čeleď Erebidae

Jediným zaznamenaným zástupcem z této čeledi je jetelovka hnědá (*Euchydia glyphica*). V přírodě se s ní můžeme setkat od dubna do června v jedné anebo až do srpna ve druhé (často jen částečné) generaci. Housenky nažloutlé až červenohnědé barvy nejčastěji nalezneme od června do září / října na violkách, jeteli (především na jeteli lučním), štírovníku růžkatém, podkovce chocholaté, vojtěšce, vikvi ptačí či hrachoru lučním.

4. 8. Čeleď můrovití (Noctuidae)

Jedním z „nočních“ motýlů s denní aktivitou je kovolessklec gama (*Autographa gamma*), také tzv. „můra gama“, který byl v roce 2020 zaznamenan na několika lokalitách jak v městském parku Stromovka, tak v areálu Biologického centra a Jihočeské univerzity. Jedná se o běžný druh, který na zemědělských plodinách může při přemnožení působit značné škody. Během roku mívá 2-3 generace, které se mohou překrývat. Jedná se o druh migrující z jihu Evropy, který během léta posiluje populaci žijící u nás.

5. Závěr

I přesto, že srovnání výsledků nebylo hodnoceno žádnými pokročilými statistickými metodami, na Grafech 2 a 6 je jasně patrné, že nekosené a květnaté pásy v Městském parku Stromovka i v areálu Biologického centra Akademie věd a Jihočeské univerzity, hostí nejvíce druhů, ale i jedinců denních motýlů v porovnání s intenzivními plochami. Potvrzují se tak výsledky z předchozích let.

Za osm let monitoringu jde v posledních letech v městském parku Stromovka vidět mírné zlepšení co se týče množství nekosených ploch během jednotlivých sečí, ale načasování sečí a případné celoplošné pokosení původně zamýšlené nekosené plochy je naprosto destruktivní jak pro nektaronosné rostliny, tak pro motýly. Jakýkoli pozitivní efekt je také zničen mulčováním a ponecháním biomasy na místě! Mulč působí jako zdroj živin, což pro většinu nektaronosných rostlin není vhodné.

Pro motýly nejsou důležité jen živné rostliny, ale také rostliny, které jim poskytují nektar během letu dospělců. Známymi nektaronosnými bylinami jsou např. chrpy (*Centaurea*), pcháče (*Cirsium/Carduus*), různé druhy miříkovitých, bobovitých rostlin, ale i žluté kvetoucích hvězdnicovitých. Úbytek nektaronosných rostlin může být jednou z důležitých příčin úbytku i u nesespecializovaných druhů motýlů (Wallis De Vries et al. 2012).

V Příloze 1 je uveden přehled všech zaznamenaných druhů i jejich abundance na jednotlivých lokalitách v letech 2017–2024 (tzv. „raw data“).

6. Zdroje

Wallis De Vries M.F., van Swaay Ch.A.M., Plates C.L. 2012: Changes in nectar supply: A possible cause of widespread butterfly decline. *Current Zoology* 58 (3): 384-391.

www.lepidoptera.cz

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

